

§ 19.

Höll Brandchefen i Nyköping följande anförande *Om stegar*.

Genom 17-årig tjänst i brandväsendet däraf 8 år vid Stockholms brandkår har jag varit i tillfälle sätta mig in i förhållandena såväl i storstaden som småstaden, hvad brandväsendet beträffar, och på grund af härigenom vunnen erfarenhet beder jag att här få säga några ord om stegar.

Då jag nu har min verksamhet i en småstad, är det naturligt, att mitt intresse är fäst vid småstadsförhållanden, därför vill jag adressera dessa ord till de herrar brandchefer, som äro ifrån samhällen, där högsta husen äro tre våningar eller omkring 13 meter från marken till taktoten räknadt.

I dessa samhällen äro anslagen till brandväsendet i allmänhet små, och då gäller det, att af dessa små anslag åstadkomma bästa möjliga resultat.

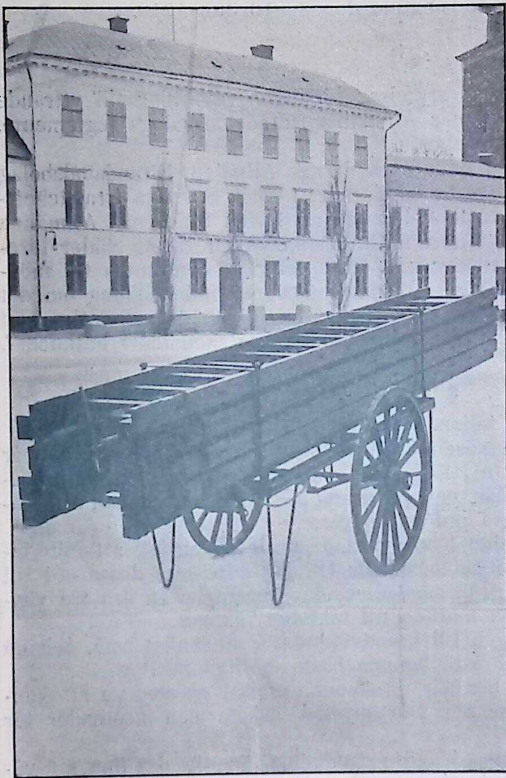
Hvad nu stegar beträffar, så bör här förekomma endast *en* stegtyp att koncentrera stegöfningarna på, härigenom kan mycket arbete och kostnader för stegöfningar sparas.

Hakstegar behöfva ej förekomma i andra samhällen, än där det finnes 5-våningars höga hus och därutöfver och då i förening med smala gränder och tränga gårdar, som omöjliggör resning af andra stegar. Det finnes ingen annan brandredskap, som fordrar så mycket öfning som hakstegar, för att de med tillfredsställande säkerhet skola kunna manövreras, det är stor skillnad på att sätta upp hakstegar i brandstationens öfningstorn och att sätta upp dem på obekanta platser i staden, där det måhända är dubbla fönsterrutor, blomkrukor, fönsterbord och andra saker i vägen för haken.

Genom frånvaron af hakstegar kan man äfven undvara skärp med karbinhakar, hvilka äro oskiljaktliga från hakstegar.

Alltså! då hakstegar ej äro nödvändiga i här åsyftade samhällen, böra de af sparsamhetsskäl icke alls finnas här.

Mekaniska stegar, som kosta 12 och 15 hundra kronor stycket, äro i dessa samhällen obehöfliga, de äro nölvändiga, först då husen uppnå 4 våningars höjd, vindsvåning oräknad. Jag skall sedan visa detta, äfvenså att för samma kostnad, som en mekanisk stege betingar, kan erhållas flera bra stegar.

I de flesta af dessa samhällens brandordningar föreskrifves, att det i hvarje gård skall finnas stegar, som gårds-egarna sjelfva få anskaffa och underhålla. Dessa gårdsstegar äro i många fall utsatta för både regn och snö, de blifva härigenom osäkra, äro tunga och svåra att resa, för att inte säga omöjliga, då det gäller stegar på t. ex. 12 och 13 meters längd.

Bland allmänheten är den uppfattningen gällande, att vid eldsvåda skall dessa stegar användas till lifräddning i första hand, men detta är ju praktiskt taget omöjligt, då t. ex. på natten folket i ett hus vaknar och befinner sig afstängdt trappvägen, då finnes det vanligen inte en människa ute på gården eller gatan mer än möjligen patrullerande polisen, och upptäcker han eller hvilken annan som helst eldsvådan, så är det deras plikt att genast kalla brandkåren, skola de sedan väcka folk i grannskapet, dessa skola kläda sig och ut, föra fram stegar och resa dessa, så bör väl brandkåren i ett litet samhälle med

korta utryckningsområden hunnit att komma till platsen och verkställa denna räddning fortare och då använder den sina medföljande stegar.

I förbigående vill jag här betona, att i hvarje bostad en eller flera trappor upp bör finnas ändamålsenliga räddningsredskap i hus med trätrappor, äfvenså i andra hus, där trapporna kunna anses vara eldfasta, bör räddningsredskap finnas i bostäder på vindsvåningen.

Vid sådan plats, där så anses nödigt, bör lämpligen brandsyn tilldöma särskild räddningsredskap i form af fasta järnstegar eller dylikt.

Således kan man inte alls räkna med dessa gårdsstegar som lifräddnings-

redskap. Gårdsstegarna äro brandstegar endast till namnet, men inte till gagnet, och följaktligen är det misshushållning att underhålla dylika stegar.

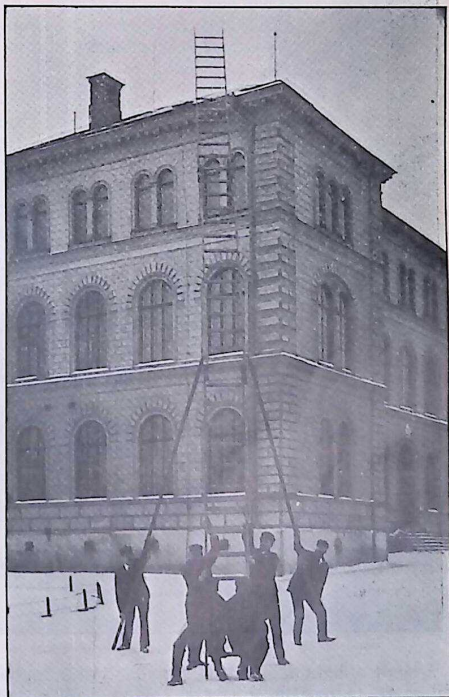
Men för att taga bort en gammal redskap måste man se till, att den ersättes med något, som är bättre. Frågan blir då i detta fall, hvad skall man sätta i stället för alla dessa gårdsstegar?

Som svar härpå beder jag att till samtliga mötesdeltagarna få öfverlemnade tryckta beskrifning öfver, hur jag i Nyköping har löst denna stegfråga.

I denna beskrifning framgår äfven förklaring på, hvad jag förut sade om mekaniska stegar.

Med anledning af de i föredraget anförda synpunkterna yttrade *Brandchefen R. Mossberg*:

Att taga bort de s. k. "gårdsstegar" torde i mindre samhälle med höga hus, men med liten brandkår, ej vara att tillråda. Villkoret beträffande dessa stegar måste emellertid vara, att stegarna alltid vara resta vid resp. byggnad, och böra stegarna, der byggnadshöjden är 4 våningar eller derutöfver, vara fasta stegar af jern. Brandchefen i Nyköping säger: "att (gårds-) stegar icke hafva någon betydelse som brandmateriel". Detta kan jag för min del ej gilla. Tvärtom skulle jag vilja säga: Det är en vid vindseldsvådor betydelsefull brandmateriel, synnerligast i de fall, der byggnaden är täckt med plåt, och då det gäller för brandmanskaper att skyndsamt rivna upp tak-täckningen i och för rökens afledande från befintliga trappor och vind. Jag hänsyftar naturligtvis fortfarande på städer med en liten brandstyrka. I en större stad kunna gårdsstegar lättare undvaras, men äfven för dessa städernas vidkommande ställer jag mig tveksam. Inom ett större byggnadskomplex är gårdsutrymmet flerstädes så litet, att mekaniska stegar icke kunna derstädes manövreras. Om det då finnes en fast stege af jern, som når upp öfver byggnadens tak, är detta naturligtvis att stor betydelse icke blott för eldsläckning utan jämväl för lifräddning.

Herr vice Ordföranden instämde i Herr Mossbergs yttrande med tillägg, att det vore brandchefens sak att tillse, att befintliga gårdsstegar vore resta mot husen.

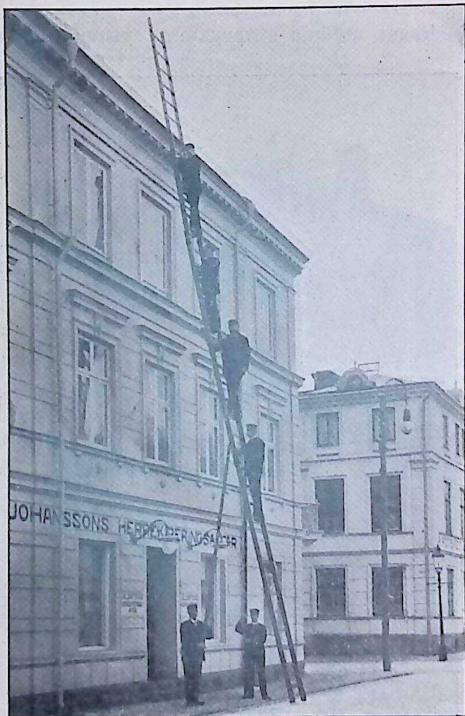
Brandchefen i Sundsvall G. Hellgren anförde:

Då det af inledaren i fråga om brandstegar framhållits, att hans förslag särskildt afser de *mindre* städernas förhållanden, men då nödvändigt är att vara beredd på liträddning medels stegar, vill jag på grund af rätt lång erfarenhet i denna sak särskildt betona den stora vikten af, att brandkåren genast vid fram-

komsten till eldstället medför stegar lämpade för detta ändamål. Som exempel härpå vill jag nämna, att vår brandkår vid flere tillfällen varit nödsakade att stegledes bereda personer utväg från brinnande hus af småstadstyp. Det är just trähusen med endast *en* trappuppgång och vindsrum, som äro de allra farligaste och på grund af deras lättbrännbarhet nödvändiggöra *hastigaste* ingripande. Ett färskt exempel vill jag nämna från senaste jultid, då vi nödgades stegledes rädda flere personer, äldre och barn, ur ett trähus af just den typ, som förekommer i småsamhällen, och andra i huset boende hade med nöd hunnit undan elden.

Hvad kostnadsfrågan angår, får jag till jämförelse nämna, att för motsvarande summa ungefärligen 3 st. lätta mekaniska stegar kunna anskaffas, och om dessa upplaceras i ett samhälle framtöras de med lätthet på sina hjul och fordra endast 2 å 3 man för manövrerandet.

Brandchefen i Nyköping anförde:

Med anledning af föregående yttrande ber jag få påminna om, att här är endast fråga om hus högst 3 våningar eller omkring 13 meter höga. Stegkärror enligt af mig omnämnd typ äro placerade på cirka 500 meters afstånd från hvarandra, och följaktligen finnes det alltid en stegkärra på ett afstånd, som varierar mellan 250 meter och eldställets omedelbara närhet. Dessa stegar komma till användning endast vid eldsvådor på vindar i de fåtal 3 våningshus, som finnas

i mindre städer. At de skarfstegar, som medfölja på utryckningen, kan erhållas 3 stycken stegar upp på taket å hvilket annat hus som helst.

Att tillse, det gårdsstegarna alltid äro resta mot husen, tror jag vore mindre lämpligt, ty om stegar af trä synas ordentligt vid brandsyn en gång om året, är detta icke tillfyllest, utan de kunna ändå vid begagnandet vara felaktiga och föranleda till olycksfall. Min mening är, att brandkåren själf skall hafva stegar i tillräckligt antal afpassade så, att icke det finnes någon punkt, dit ej brandkåren kan nå.

Hvad kostnadsfrågan angår, har det framhållits, att man kunde få ungefär 3 st. lätta mekaniska stegar för samma summa. Men fråga är, om det kan anses lämpligare att belasta manskapet ytterligare med att draga mekaniska stegar på hvarje utryckning gent emot att alltid hafva lämpliga reservstegar i brandställets närhet, som endast behöfva användas vid vindseldsvådor i ett fåtal hus. De, som känna till, hvad det betyder, att manskapet måste draga fram redskapen till eldstället, förstå nog fördelen af här bekantgjorda steganordning.